

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์
กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาววิภาศิริ นราพงษ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

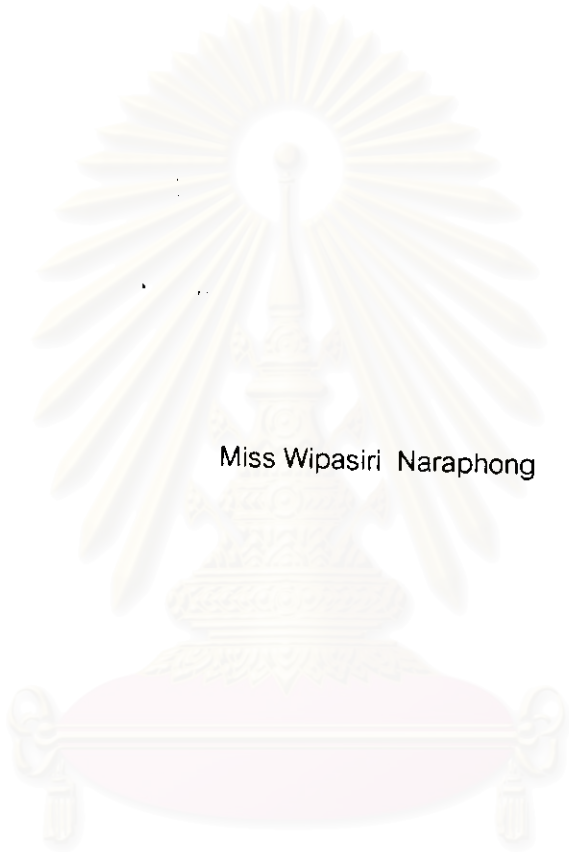
ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-592-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 19097666

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS AND ENVIRONMENTAL SUPPORT
IN USING COMPUTER WITH ABILITY OF COMPUTER UTILIZATION OF NURSING
INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION
OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Wipasiri Naraphong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education
Program in Nursing Education

Faculty of Nursing

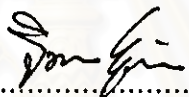
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-592-2

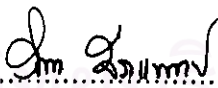
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน
การใช้คอมพิวเตอร์ กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์
ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
โดย นางสาววิภาศิริ นราพงษ์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

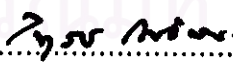
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการคุมสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ไพธิตสาร)

วิทยานิพนธ์: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS AND ENVIRONMENTAL SUPPORT IN USING COMPUTER WITH ABILITY OF COMPUTER UTILIZATION OF NURSING INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อ.ที่ปรึกษา: รศ. ดร.วิณา จิระแพทย์, 137 หน้า. ISBN 974-334-592-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหาปัจจัยที่สามารถร่วมพยากรณ์ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์พยาบาลที่มีระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีทางการพยาบาล ปฏิบัติงานในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อย่างน้อย 1 ปี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามข้อมูลสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ และแบบประเมินความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59, S.D. = .86$)
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ ได้แก่ นโยบายและการบริหาร การสนับสนุนจากหน่วยงาน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในหน่วยงาน และผลตอบแทนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ปัจจัยที่สามารถร่วมพยากรณ์ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีดังนี้ (1) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือ ตำรา วารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ (2) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในหน่วยงาน (3) อายุ (4) ระดับการศึกษา (5) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ (6) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากผู้ร่วมงาน (7) การสนับสนุนจากหน่วยงาน (8) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากการชมนิทรรศการ และ (9) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำนำจคอมพิวเตอร์ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของ อาจารย์พยาบาลได้ร้อยละ 41.9 ($R^2 = .419$) ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์พยาบาล = $.376(\text{การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือ ตำรา วารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ}) + .287(\text{สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในหน่วยงาน}) - .247(\text{อายุ}) - .211(\text{ระดับการศึกษา}) + .175(\text{การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์}) - .173(\text{การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากผู้ร่วมงาน}) + .198(\text{การสนับสนุนจากหน่วยงาน}) + .122(\text{การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากการชมนิทรรศการ}) + .107(\text{การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำนำจคอมพิวเตอร์})$

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์...
 สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....
 ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4177585836: MAJOR NURSING EDUCATION

KEYWORD: PERSONAL FACTORS / ENVIRONMENTAL SUPPORT IN USING COMPUTER / ABILITY OF COMPUTER

UTILIZATION OF NURSING INSTRUCTORS

WIPASIRI NARAPHONG: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS AND ENVIRONMENTAL SUPPORT IN USING COMPUTER WITH ABILITY OF COMPUTER UTILIZATION OF NURSING INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. VEENA JIRAPAET, D.N.Sc. 137 pp. ISBN 974-334-592-2

The purposes of this study were to examine the relationship between personal factors, environmental support in using computer and the ability of computer utilization of nursing instructors and to explore the variables that predicted the ability of computer utilization of nursing instructors. Subjects were 286 nursing instructors who worked in 14 nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health. Data were collected using 3 instruments: demographic data form, environmental support in using computer and ability of computer utilization of nursing instructors questionnaires. Data were analyzed by percent, mean, standard deviation, Contingency coefficient, Chi-square, Pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression at a significant level of .05.

The major findings were as follows:

1. The ability of computer utilization for instruction of nursing instructors was at the moderate level ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = .86)

2. The personal factors, in terms of age, educational level, working experience and self-study/training source were significantly correlated with the ability of computer utilization of nursing instructors at a level of .05

3. The environmental support in using computer in terms of policy and administration, support, organization climate and reward, were significantly correlated with ability of computer utilization for instruction of nursing instructors at a level of .05.

4. Factors that significantly predicted the ability of computer utilization of nursing instructors in stepwise multiple regression analysis at the level of .05 were nine predictor variables and were able to account for 41.9% ($R^2 = .419$) of the variance. They were: (1) self-study about the computer from books or texts (2) organization climate (3) age (4) educational level (5) self-study about the computer from televisions, radios and videos (6) self-study about the computer from peer (7) support (8) self-study about the computer from exhibitions and (9) self-study about the computer from computer assisted instruction. The predicted equation in standard score form can be stated as follows: the ability of computer utilization of nursing instructors = $.376(\text{self-study about the computer from books or texts}) + .287(\text{organization climate}) - .247(\text{age}) - .211(\text{educational level}) + .175(\text{self-study about the computer from televisions, radios and videos}) - .173(\text{self-study about the computer from peer}) + .198(\text{support}) + .122(\text{self-study about the computer from exhibitions}) + .107(\text{self-study about the computer from computer assisted instruction})$.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์...

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตา เอาใจใส่ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้วิจัยรู้จักคิด พิจารณาสืบค้นต่าง ๆ โดยใช้เหตุผล และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โปธิสาร ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ตลอดจนผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 14 แห่งที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล อนึ่งการวิจัยครั้งนี้จะไม่ประสบความสำเร็จได้เลยถ้าปราศจากความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาลทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และอบรมสั่งสอนด้วยความรัก ความอบอุ่นตลอดระยะเวลาที่ศึกษา และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตร่วมชั้นทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้ตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องสาวทั้งสองคนที่รักยิ่งของข้าพเจ้าที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ ตลอดจนสนับสนุนทุนทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิภาศิริ นราพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 ปัญหาการวิจัย	4
1.4 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 ความสำคัญของคอมพิวเตอร์กับการศึกษาพยาบาล	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์	15
2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์	35
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.3 คุณภาพเครื่องมือ	55
3.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
5.1 สรุปผลการวิจัย	103
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	104
5.3 ข้อเสนอแนะ	115
รายการอ้างอิง	117
ภาคผนวก	123
ประวัติผู้วิจัย	137

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค	48
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัยพยาบาลในแต่ละภาค	50
3 ผลการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือเมื่อนำไปทดสอบใช้ และเมื่อใช้จริงกับ กลุ่มตัวอย่าง	56
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และการศึกษา/อบรมเกี่ยวกับการใช้ คอมพิวเตอร์	61
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การใช้คอมพิวเตอร์ของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายด้านและ โดยรวม	63
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การใช้คอมพิวเตอร์ด้านนโยบายและการบริหารของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายชื่อ	64
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การใช้คอมพิวเตอร์ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายชื่อ	66
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การใช้คอมพิวเตอร์ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายชื่อ	68
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การใช้คอมพิวเตอร์ด้านผลตอบแทนของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม รายชื่อ	69
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความสามารถในการใช้ คอมพิวเตอร์ตามการประเมินของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายด้าน และโดยรวม	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ด้านความสามารถพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ตามการประเมินของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายข้อ	72
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ด้านการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการสอนตามการประเมินของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายข้อ	74
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ด้านการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนการสอนตามการประเมินของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายข้อ	76
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิจัยตามการประเมินของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายข้อ	78
15 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล	81
16 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษา/อบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล	84
17 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และประสบการณ์การทำงาน สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล	88
18 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และประสบการณ์การทำงาน สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ กับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล แสดงในรูปเมตริกสหสัมพันธ์	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	93
20	98

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	45

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย